

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ, ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ І АУДИТУ
В ОЦІНЦІ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ

УДК 657.47

Алейникова Юлія

асистент

Ефремчина Яна

асистент

Могилевський державний університет продовольства
г. Могилев, Республіка Білорусь

ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ УЧЕТ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Аннотація

В данной статье рассмотрены вопросы экологического учета, как системы, которая может использоваться для выявления информации о состоянии окружающей среды в натуральных и стоимостных показателях.

Ключевые слова: экологический учет, активы, обязательства, экологическая отчетность, экологические затраты.

Екологічний учет являється важливим інструментом реалізації концепції сталого розвитку, т. е. такого розвитку, которое не уничтожает ресурсы, необходимые для жизни и развития будущих поколений на Земле [2].

Учетной информации о природоохранных затратах являются данные бухгалтерского учета, но именно в них менее всего отражаются результаты природоохранной деятельности и затраты на нее. Прежде всего это касается текущих затрат. В подавляющем большинстве случаев эти затраты полностью «растворяются» в себестоимости продукции. Поэтому учет их ведется в основном внесистемно, при помощи выборок из первичных документов, данных оперативного учета, статистических расчетов и экспертных оценок. Форму статотчетности 1-ОС «Отчет о текущих затратах на охрану окружающей среды», где должны отражаться затраты (раздельно по воде, воздуху, земле и т. д.) по содержанию и эксплуатации очистных сооружений, охране поверхности земли от загрязнения отходами по плану и фактически, предприятие не в состоянии обоснованно заполнить, так как основная часть текущих природоохранных затрат не выделяется в обособленные статьи бухгалтерского учета и отчетности.

Обособление в учете природоохранных затрат необходимо также для решения проблемы упорядочения распределения их между отдельными видами изделий или операций. В настоящее время экологические затраты распределяются вместе с теми затратами, в которых они скрыты. Соответственно, в большинстве случаев база распределения не имеет никакой

економічески обоснованної зв'язи з цими расходами.

Согласование економічних і екологічних аспектів в діяльності окремих підприємств, а також відповідність їх стійкому розвитку регіонів викликає потребу в законодавчо установленій системі екологічного учета по різних рівнях небезпеки підприємств. Необхідно виділити декілька напрямків такого учета. К ним належать:

1. Потребування природних ресурсів і рівень нормативів такого потребування виходячи з стану оточуючої середовища регіону;
2. Екологічно безпечне виробництво, впровадження малоотходних і ресурсозберігаючих технологій, перехід к випуску екологічно чистої продукції;
3. Види і розміри забруднення оточуючої середовища в межах і понад установлені нормативи;
4. Оцінка шкоди, завданого природній середовищу регіону; розрахунок витрат, направляемих підприємством на відшкодування шкоди і виробництво оточуючої середовища; природоохоронні заходи.

Трудність введення екологічного учета на підприємствах складає в відсутності методических розробок по цій проблемі, в складності визначення ряду показувачів, враховуваних стан і динаміку змін компонентів природної середовища. Однак важке фінансове становище багатьох підприємств РБ не повинно стримувати введення екологічного учета.

Показувачі учета екологічного фактора виступають в ролі важкого, корисного інструмента, дозволяючого оцінювати ступінь впливу на природну середовищу в результаті господарської діяльності людини. Однак справа не йде про введенні принципово нової системи статистического учета соціально-економічного розвитку. С точки зору стійкого розвитку в цій системі недостатньо враховується екологічний фактор. В напрямку посилення учета екологічного фактора цю систему і треба допрацювати. Всі показувачі соціально-економічного розвитку країни повинні бути орієнтовані на забезпечення екологічного рівноважжя.

Но в РБ вся суттєва інформація про природоохоронну діяльність підприємств надається тільки в органи державної статистики, яка не підлягає обов'язковому аудиту і опублікуванню і, відповідно, не доходить до широкого кола користувачів фінансових звітів.

Крім того, в статистическому звіті відсутні дані про екологічні обов'язки підприємств, а повідомляється тільки про фактично здійсненні капітальні витрати на заходи по охороні і раціональному використанню природних ресурсів, а також про поточні витрати на природоохоронні заходи.

Підприємства надають мало кількісної інформації на регулярній основі, що не дозволяє користувачам визначити динаміку впливу екологічних проблем на фінансове становище і результати діяльності.

В ході теоретических досліджень зв'язи природоохоронних заходів з традиційними видами економічної діяльності в підприємстві РБ встановлено, що в існуючій вітчизняній системі учета втрачаються

данные об активах сферы природопользования и охраны окружающей среды. В этой связи обоснована необходимость признания и обособления в учете хозяйствующих субъектов экологических активов.

Экологический актив — это ресурсы, обусловленные совокупностью взаимоотношений с окружающей природной средой и природоохранной деятельностью, а также в процессе производства продукции, выполнения работ или оказания услуг и способные приносить в будущем экономические выгоды, а также снижать экологические и финансовые риски. Будущие экономические выгоды, заключенные в экологических активах, могут быть реализованы различными путями: экономией капитальных вложений и текущих затрат, связанных с негативными экологическими последствиями, увеличением конкурентоспособности производимой экологически чистой продукции, оказанием услуг в экологической среде. Наличие у организации экологических активов будет способствовать предотвращению рисков ликвидации организации, потерь уровня капитализации и цены фирмы, снижения физических объемов продаж, падения цены произведенной продукции. В конечном итоге будущая экономическая выгода экологических активов заключается в потенциальном поступлении денежных средств или их эквивалентов, а также уменьшении их оттока.

За последние десять лет усиление влияния жизнедеятельности человека на состояние окружающей среды на местном и глобальном уровнях наглядно продемонстрировало, что экологические издержки процесса развития уже нельзя просто игнорировать, особенно в городских районах, и что для их оценки и регулирования следует использовать особые инструменты.

Кроме того, расширение доступа к информации привело к тому, что данные о состоянии окружающей среды становятся все более востребованы как политиками, так и рядовыми гражданами, а это обуславливает необходимость в более эффективном регулировании экологической деятельности.

Переход к системе экологического учета на всех уровнях государственного управления позволил бы лицам, отвечающим за принятие решений, отчитываться об экологических результатах проводимой политики на основе достоверных данных и постоянно обновляемой информации о состоянии окружающей среды. Это также позволило бы учитывать фактор окружающей среды при принятии официальных решений на всех уровнях государственного управления и сделало бы более ощутимыми экологические последствия проводимой государственной политики.

Создание подобного рода системы позволило бы руководителям и заинтересованным группам лучше выполнять свои обязанности по достижению целей в области устойчивого развития, регулярному мониторингу состояния окружающей среды и надлежащему использованию экологических данных на уровне принятия решений и укрепить вертикальную интеграцию инструментов и стратегий устойчивого развития.

Необходимо разработать положение (стандарт) по бухгалтерскому учету, касающееся обязательств по возмещению экологического ущерба, в котором было бы определено понятие экологического обязательства, описаны случаи его признания, способы оценки и возможности исчисления. Такого рода

документ мог бы оказать реальную помощь предприятиям в развитии экологического учета и отчетности, а также способствовал бы формированию традиций в этой области.

Экологическая отчетность — это сравнительно новое явление в контексте организации рационального природопользования и информационной деятельности предприятий. Она быстро превращается для организаций в один из главных каналов для изложения своих принципиальных позиций, целей, практики и достижений в области рационального природопользования.

Список использованных источников

1. Гордонов, М.Ю. Совершенствование статистики национального богатства [Текст] / М. Ю. Гордонов // Вопр. статистики. – 2000. – № 10.
2. Иванов, Ю.Н. Некоторые проблемы ретроспективного исчисления ВВП России / Ю.Н. Иванов, А.Р. Алексеев // Вопр. статистики. – 2000. – № 5.
3. Нестеров, Л. И. Методологические проблемы совершенствования статистики национального богатства [Текст] / Л. И. Нестеров, Г. Т. Аширова // Вопр. статистики. – 2001. – № 10.

УДК 65.012.34(045)

Бархаєва Аліна

аспірант

Харківський національний університет міського

господарства ім. О.М. Бекетова

м. Харків

ПІДХОДИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ, ЯК ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

В роботі розглянуто логістичну інфраструктуру підприємств, об'єкти логістичної інфраструктури, облік логістичної інфраструктури підприємств, показники оцінки ефективності функціонування логістичної інфраструктури підприємств.

Ключові слова: *логістична інфраструктура підприємства, об'єкти логістичної інфраструктури підприємства, облік логістичної інфраструктури, управління логістичною інфраструктурою, інформаційно-аналітичне забезпечення.*

Сучасний стан економічної системи України та досить складні ринкові умови ведення господарської діяльності спонукають підприємства до пошуку нових засобів зниження загальних витрат, підвищення прибутковості діяльності та отримання конкурентних переваг. Одним із таких засобів є управління логістичною інфраструктурою, що спроможне покращити показники економічної діяльності підприємств і створити безперервний ланцюг